



# DOLENJSKI GOZDAR

glasilo delavcev  
gozdnega gospodarstva  
novo mesto

Letnik XXVI

NOVO MESTO, FEBRUAR 1989

ŠTEVILKA 1

## Predlog investicij za leto 1989

Prva seja centralnega delavskega sveta letos bo v začetku marca. Delegati bodo razpravljali tudi o listini, ki jo imenujemo Plan investicij za 1989. leto. Letega so obravnavali člani strokovnega sveta, zato lahko že sestavimo kratko obrazložitev pomembnega načrta.

### Kratek pregled investicij

Načrt investicij, pravzaprav osnutek načrta investicij zajema zamenjavo tehnične in druge opreme, izgradnjo gozdnih cest ter mehaniziranega lesnega skladišča (Meles).

Tehnična oprema predstavlja po vrednosti štiriindvajset odstotkov vseh investicij. Največji delež zavzemajo tovarnjaki in traktorji.

Tovornjakov za prevoz lesa imamo dvajset, potrebujemo pa jih za lastne potrebe sedemnajst. Zato imamo pri nabavi dve možnosti: prva zahteva zamenjavo pet dotrajanih vozil, druga pa – ob odprodaji petih – nabavo samo dveh novih tovarnjakov. Z upoštevanjem privatnih vozil pa lahko računamo še z manjšim lastnim avtoparkom. Tudi za tozd Vrtnarstvo načrtujemo zamenjavo lahkega kamiona, ki je že iztrošen.

Traktorjev nameravamo zamenjati pet: štiri za spravo in enega za drevničarske potrebe. O slednjem

moramo zaradi drugačne organizacije drevničarske proizvodnje ponovno razmisliti.

Druga oprema predstavlja šestindvajset odstotkov vseh investicij. Največji delež odpade na osebna vozila in to je deset odstotkov vseh investicij. Sledijo s petimi odstotki še osebna vozila, s sedmimi računalniška oprema in s štirimi vse ostalo.

Največ pripomb so člani strokovnega sveta pripisali nabavi osebnih vozil. Ker zajemajo ti avtomobili v okviru režijskih stroškov zelo velik delež, je potrebno še pred potrditvijo načrta investicij izdelati študijo o številu in vrsti vozil, potrebnih za opravljanje vseh strokovnih del na celotnem območju.

Petdeset odstotkov vseh investicij odpade na ceste in Meles. Takoj moramo poudariti, da izgradnja Meles-a predstavlja za naše razmehroma majhno podjetje hudo finančno breme. Lastnega denarja imamo namreč dovolj samo za gradnjo gozdnih cest. Zato namesto cest načrtujemo letos gradnjo Meles-a.

### Denarni viri

Načrt investicij mora dati tudi odgovor, koliko denarja potrebujemo za uresničenje investicij v letošnjem letu – kar zadeva Meles pa še v nekoliko daljšem razdobju.

Po cenah meseca decembra 1988. leta znaša vrednost investicij, ki jih zajema osnutek načrta investicij, okroglo štiri milijarde, eno za tehnično opremo, eno za drugo opremo in dve za zemeljska dela pri Melesu.

Iz analize finančnega stanja podjetja je razvidno, da bomo imeli lastnega denarja za investicije komaj dovolj. Zanesljiva vira financiranja sta samo amortizacija osnov-

zato ne more še nihče prevzeti odgovornosti, da je s to veliko investicijo vse v najlepšem redu. Strokovni svet je sprejel sklep, da moramo finančno plat Meles-a rešiti do konca januarja.

### Zaključek:

Letošnji načrt investicij zahteva več tehtanja in previdnosti, kot večina prejšnjih. Najtežja odločitev je vsekakor začetek gradnje



V spomin na odprtje gozdne učne poti v Rožeku pri Podturnu smo posadili lipo. (Foto J. Blažič).

nih sredstev z revalorizacijo in pa sredstva, ki jih po razdelitvi ostanka čistega dohodka namenjamo za poslovni sklad. O posojilih pa raje ne izgubljam besed. V zvezi z Meles-om lahko omenimo še takoiimenovana združena sredstva lesne industrije, s pomočjo katerih bi komaj zmogli to veliko investicijo. Ta pogajanja z našimi odjemalci še niso zaključena,

Melesa. Ob tako nizkih realnih plačah ne moremo tvegati, da se nam bo posrečilo zbrati približno tolikšno vsoto denarja, kakor ga terja izgradnja Meles-a. Zato ne bi pretiravali, če bi delavski sveti tozdov in tokov dali načrt investicij kar na referendum. Posledice poslovnih odločitev bomo namreč nosili vsi delavci GG-ja.

Janez Rustja

# Nagrade in priznanja delavcem za 30-, 20- in 10-letno delo v gozdarstvu

## Uvod

Z zamudo pišemo o slovesnosti dne 25. novembra lani, ko so delavci GG-ja v Pogancih proslavili okrogle obletnice pretekle delovne dobe. Z zamudo, ker naše glasilo izhaja po redkem a vendar zato, ker je za vsakega izmed delavcev tak jubilej pomemben dogodek. Po novem so pri tem upoštevana vsa leta delovne dobe, vendar je največ slavljencev zvestih GG-ju že od prve zaposlitve naprej.

Priznanja so izročili diplomirani inženirji Branko Štublar, predsednik delavskega sveta GG, Vili Turk, predsednik sindikalne konference in direktor GG-ja Jože Petrič, ki je za uvod v slovesnost zbrane delavce pozdravil s krajšim nagovorom. Slovesnost je kakor že več let nazaj pred praznikom republike, kar ponuja priložnost za obujanje spominov na težke in slavne čase narodnoosvobodilnega boja in na napore pri povojni izgradnji porušene in osiromašene domovine, pri čemer so mnogo pripomogli razmeroma bogati slovenski gozdovi. Že premagane težave in zadrege, je dejal Petrič, pa so nam lahko v spodbudo pri premagovanju ovir pri našem gospodarjenju. Veliko smo že zmogli in ne dvomimo da ne bi s pridnim delom, umnim vodenjem, gospodarnim ravnanjem in varčevanjem na vseh ravneh premagali tudi sedanje krize. Za to so med drugim porok tudi delavci, ki slavijo obletnice svoje zvestobe podjetju.

Še posebej je direktor omenil delavce z najdaljšim delovnim stažem. To so delavci, ki so pri sečnji uporabljali dvoročne žage, amerikanke, ki so stanovali v gozdu pod smrekovim lubjem in kuhali dan za dnem polento v bakrenih kotličkih, se

v gozd odpravili v ponedeljek in se šele v soboto vračali k družinam v dolino. To so tisti delavci v pisarnah, ki so vso administracijo, blagajniška in druga računovodska dela opravili s primitivnimi strojčki ali celo brez njih toda z veliko požrtvovalnostjo in s podaljševanjem delovnega časa.

Velika skrb, ki tare ne samo gozdarje, temveč vso širšo javnost je tudi umiranje gozdov zaradi onesnaženosti zraka. Grozeča ekološka nesreča pa bo slabila tudi gospodarsko moč podjetja, saj se bodo povečevale potrebe po vlaganjih v gozdove, na drugi strani pa bodo vse večji stroški v gozdni proizvodnji.

Na koncu se je direktor Petrič še enkrat zahvalil vsem slavljencem za zvesto in požrtvovalno delo.

## 1. Zlate značke, denarne nagrade in priznanja za 30-letni delovni jubilej je prejelo 11 delavcev in sicer:

1. Vlado Pavec, dipl. inž., TOZD Gozdarstvo Novo mesto
2. Florjan Kastelic, TOZD Gozdarstvo Novo mesto
3. Franc Erlih, TOZD Gozdarstvo Novo mesto
4. Polde Cvelbar, TOZD Gozdarstvo Novo mesto
5. Jože Fink, TOZD Gozdarstvo Podturn
6. Darko Molek, TOK Gozdarstvo Črnomelj
7. Franc Bradač, TOZD Transport in gradnje
8. Milan Ovnik, TOZD Transport in gradnje
9. Ivan Klemenčič, TOZD Vrtnarstvo in hortikultura
10. Stanislav Zagorc, TOZD Vrtnarstvo in hortikultura
11. Jože Lukšič, DSSS

## 2. Srebrne značke, denarne nagrade in priznanja za 20-letni delovni jubilej je prejelo 13 delavcev in sicer:

1. Stanislav Tisov, TOZD Gozdarstvo Novo mesto
2. Janez Udovč, TOZD Gozdarstvo Novo mesto
3. Ludvik Košir, TOZD Gozdarstvo Straža
4. Valentin Murn, TOZD Gozdarstvo Straža
5. Darko Vidic, TOZD Gozdarstvo Straža
6. Safet Murtič, TOZD Gozdarstvo Podturn



Delavci GG-ja s 30-letnim delovnim stažem na slovesnosti v Pogancih (Foto M. Bajt).



(Foto M. Bajt).



Pri podelitvi priznanj Jože Petrič in Brane Štublar ter jubilar Florjan Kastelic. (Foto M. Bajt).

7. Nikola Bubnjič, TOZD Gozdarstvo Črmošnjice
8. Alojz Starc, TOZD Gozdarstvo Črnomelj
9. Miroslav Smrekar, TOK Gozdarstvo Črnomelj
10. Alojz Gorše, TOZD Transport in gradnje
11. Zdravko Pucelj, TOZD Transport in gradnje
12. Tone Šepec, dipl. ing., DSSS
13. Albina Jeriček, DSSS



Med tistimi, ki so slavili tridesetletnico dela pri GG Novo mesto je tudi dolgoletni uspešni vodja tozda gozdarstvo Novo mesto dipl. inženir Vlado Plavec (Foto M. Bajt).

3. Bronaste značke, denarne nagrade in priznanja za 10-letni delovni jubilej je prejelo 23 delavcev in sicer:

1. Jože Bratkovič, TOZD Gozdarstvo Novo mesto
2. Marjan Kocjan, TOZD Gozdarstvo Novo mesto
3. Koviljka Smrekar, TOZD Gozdarstvo Novo mesto
4. Jože Štravs, TOZD Gozdarstvo Straža
5. Domine Krese, TOZD Gozdarstvo Podturn
6. Jože Bučar, TOZD Gozdarstvo Podturn
7. Vinko Škedelj, TOZD Gozdarstvo Črmošnjice
8. Viktor Turk, TOZD Gozdarstvo Črmošnjice
9. Anton Anžiček, TOK Gozdarstvo Novo mesto
10. Miran Kumelj, TOK Gozdarstvo Novo mesto
11. Jože Cvitkovič, TOK Gozdarstvo Črnomelj
12. Jože Frankovič, TOK Gozdarstvo Črnomelj
13. Mihael Rožman, TOK Gozdarstvo Črnomelj
14. Jože Tomec, TOK Gozdarstvo Črnomelj
15. Igor Smolič, TOK Gozdarstvo Trebnje
16. Jurij Perpar, TOK Gozdarstvo Trebnje
17. Franc Novak, TOZD Transport in gradnje
18. Ivana Kozan, TOZD Transport in gradnje
19. Jože Per, TOZD Vrtnarstvo in hortikultura
20. Jožica Berger, DSSS
21. Milena Bdeir, DSSS
22. Neva Thorževskij, dipl. oec., DSSS
23. Lado Javornik, DSSS

Višina jubilejnih nagrad:

- za 30 let 560.000.-
- za 20 let 420.000.-
- za 10 let 280.000.-



(Foto M. Bajt).



(Foto M. Bajt).

## Gozd in voda v Kočevskem rogu

V tem sestavku bo tekla beseda o odnosu med gozdom in vodo na propustnih tleh. Kočevski Rog je kraški svet z vsemi njegovimi naravnimi pojavi. Matična kamenina je čisti apnec in deloma dolomit. Zato boste tod zastoj iskali tekočo površinsko vodo, potoke in bistre studence. Padavine v obliki dežja zelo hitro poniknejo skozi topljivo podlago v globino, kjer obstajajo večji vodni tokovi. Ti pridejo na dan v nižjih predelih, kot je na primer dolina reke Krke, v obliki zelo močnih

izvirov, tako imenovanih obrhov. Med te sodi tudi zajetje za topliški vodovod v Podturnu.

V milijonih let zemeljske zgodovine so s pomočjo delovanja vode nastale obsežne podzemne votline, brezna in vrtače. Jamarji se pri raziskovanju podzemlja zelo trudijo, da bi prišli do teh skritih voda, kar pa jim do sedaj pri nas še ni uspelo.

Gozd je velik porabnik vode. V enem dnevu izhlapi iz 1 ha mešanega gozda bukke, jelke in smreke okoli 40.000 litrov vode.

**Nadaljevanje na 4. strani**

Vsako bukovo drevo pa je izhlapi skozi listne reže 100 litrov. Obenem je gozd tudi največji zbiralnik vode. V svojih tleh zadržuje vodo in omogoča enakomerno napajanje izvirov, potokov in rek. Le zadrževalni sposobnosti tal gre zahvala, da ni podtalno odtekanje in izpiranje tal še večje.

Naj vam v zvezi z odnosom med gozdom in vodo navedem še nekaj podatkov za določene podnebne razmere in povprečen gozd:

Na 1 hektarju gozda je v rastlinah vgrajeno 300 ton vode.

V enem letu pade na 1 hektar gozda 15000 ton vode (na našem območju od 11–12 tisoč ton).

Krošnje dreves prestrežejo 4000 ton, od tega je 3000 ton izhlapi.

Do površine gozdnih tal pride 12.000 ton vode, (pri nas sorazmerno manj).

Drevesa porabijo za svoje življenjske potrebe, vključno pridelavo lesa 4000 ton vode.

Iz tal izhlapi 1500 ton vode.

Skozi tla enakomerno odteče 6000 ton vode. Površinski odtok je neznaten.

Kako dognano je zgrajeno drevo naj pokažejo tele primerjave:

Za pridelavo 1 tone lesa rabijo drevesa 400 ton vode.

Za izdelavo 1 tone viskozniških vlaken se porabi 800 ton vode.

Za izdelavo 1 tone kavčuka se porabi 2100 ton vode.

Za izdelavo 1 tone aluminija se porabi 8000 ton vode.

Vsi pomembnejši vodni viri v Rogu so studenci, ki ležijo v globelih, kjer se na nepropustnih

tleh steka in zbira voda. Ta zajetja so bila nekoč, ko je bil Rog bolj poseljen, obdana s skalami ali lesenimi bruni, ter pokrita, tako so bila zaščitena pred onesnaževanjem z odpadlim listjem in pred divjadjo. Ta se še sedaj napaja z odtekačo vodo iz vodnjakov in iz mlak, ki ostajajo na vlakah, na nepropustnih ilovnatih tleh po večjih deževjih. V času velikih suš pa se jelenjad in srnjad podaja na dolgo pot v dolino, kar kažejo številne sledi in uhojene steze.

Po vojni so zaradi odselitve prebivalstva številni studenci v Rogu pričeli propadati. Ostala so le njihova imena vpisana tudi v kartah in spomin na nekdanje oglarje, fratarje (na novomeški strani Roga na primer Muhičev, Japljev, Brađačev studenec itd.). Zadnjih nekaj let pa smo zaradi našega pojmovanja SLO na te vodne vire spet bolj pozorni. Gozdno gospodarstvo Novo mesto je nekaj nekdanjih studentov temeljito obnovilo. Prav bi bilo, da bi se tako poskrbelo za vse te studence ne glede na to ali so v družbenih ali zasebnih gozdovih. Pitna voda na kraškem področju je vedno dragocena.

Glavni vir pitne vode v Rogu zlasti za živino pa je slej ko prej deževnica speljana s streh. Poleg vsake stavbe v gozdu so zidani vodnjaki s čistilci iz peska in oglja za lovljenje prahu, listja, cvetnega peloda in drugih smeti. Tako bo tudi v bodoče. Saj računajo na deževnico za sanitarne namene tudi investitorji novega večnamenskega glavnega turističnega objekta pod legendarno Bazo 20.

Slavko Klančičar,  
dipl. inž.

## Podturnška kronika

– S 3. oktobrom smo sprejeli v delovno razmerje gozdarskega tehnika pripravnika Marka Zorana iz Drenja. Vojaški rok je že odslužil, eno leto pa je poizkusil tudi študentsko življenje v Ljubljani. Za mentorja mu je določen inž. Dular. V oktobru pa Zorana ni bilo v našem tozdu, ker so vsi pripravniki imeli skupno terensko prakso v Padežu, v organizaciji našega izobraževalnega centra.

učno pot so bili črnomeljski učenci. Z dvema avtobusoma se je 19. oktobra pripeljal kar 90 učencev vseh šestih razredov v spremstvu treh učiteljev.

– Dne 24. oktobra smo tako kot vsako leto razkazali našo drevesnico učencem 4. razreda osnovne šole iz Dolenjskih Toplic. Bilo je 48 mladih obiskovalcev.

– Prvi sneg v letošnji jeseni se je ponujal v Podturnu že 4.



– Končno smo tudi pri našem gozdnem gospodarstvu dobili prvo gozdno učno pot. Otvoritev je bila 7. oktobra v prisotnosti kar 75 udeležencev. Poleg članov našega dita je bilo še okoli 25 lesarjev ter dva predstavnika šole iz Dolenjskih Toplic. Dogodek je s svojo video kamero ovekovečil tudi Franc Čibej.

– Prva večja skupina, ki si je po otvoritvi ogledala gozdno

novembra. K sreči se snežinke niso prijele na še razmeroma toplo podlago.

– V okviru naravoslovnega dne je 11. novembra obiskalo našo drevesnico 60 učencev iz OŠ Bršljin. Bili so to trije razredi četrtošolcev. Po drevesnici jih je popeljal inženir Dular.

– Pri naši garaži v Podturnu je skupina osmih delavcev pričela 2. novembra izdelovati

Nadaljevanje na 5. strani

### Plan delovnega časa za leto 1989

MESECI	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun.	Jul.	Avg.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Skupaj
1. Število koledarskih dni	31	28	31	30	31	30	31	31	30	31	30	31	365
2. Število nedelj in sobot	5,3	4,3	4,3	5,4	4,3	4,3	5,3	4,3	4,4	5,3	4,3	5,4	53,39
3. Število rep. in drž. praz.	2			1	2		2				3		10
4. Število delovnih dni	21	21	24	20	22	23	21	24	22	23	20	22	263
5. Število delovnih ur	168	168	192	160	176	184	168	192	176	184	160	176	2104
6. Število ur praznikov	16			8	16		16				24		80
7. Skupaj ur v mesecu	184	168	192	168	192	184	184	192	176	184	184	176	2184
8. Število dni za obračun OD	23	22	23	22	23	23	23	23	23	23	23	22	273
9. Število ur za obračun OD	184	176	184	176	184	184	184	184	184	184	184	176	2184

1. Plan delovnega časa je sestavljen na podlagi delovnega koledarja za leto 1989.

2. Četrto soboto v maju bomo delali za solidarnostni prispevek za odpravljanje naravnih nesreč (ta dan ni upoštevan v urah za obračun OD)

3. OD se obračunava po urah navedenih v vrsticah 9.

4. Obračuni se zaključujejo zadnjega v mesecu, izjema so: 1. marec za mesec februar, 1. maj za mesec april in 31. avgust za mesec september.

5. Proizvodni delavci nadoknadijo en deževni dan v mesecu – tretjo soboto (razen: januar, februar, november in december)

En deževni dan se ne obračuna, zato je število ur za vse delavce enako. Morebitni višek ur pri proizvodnih delih se bo poračunal v mesecu decembru.

Novo mesto, dne 11. avgusta 1988

skodle. Naročnik za 50.000 kosov te strešne kritine je Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta. V času ko to pišem, so kupi izdelanih in pod streho zloženih skodel že precej veliki, saj gre delavcem izdelava dobro od rok.

Po dogovoru z odborom za urejanje partizanskega Roga je bilo za ozelenitev novega asfaltiranega parkirišča pod Bazo 20 zadolženo naše gozdno gospodarstvo. Dne 9. novembra so delavci tozda Vrtnarstvo in hortikultura posadili lipe, jerebike in nekaj tis. Čez nekaj dni pa se bo temu drevju pridružil še javor.

Inženir Janko Kalan, pedolog iz gozdarskega inštituta v Ljubljani, se je 16. decembra s še dvema sodelavcema ogledal pri nas. V drevnici je vzel vzorce tal in vzorce iglic s sadik za analizo.

Novinar Dolenjskega lista Tone Jakše je 17. novembra obiskal gozdno učno pot in naše škodlarje pri delu. Njegovo reportažo ste medtem gotovo že prečitali v časopisu.

V noči od 21. na 22. novembra je v Podturnu zapadlo 22 cm snega. Pri Lukovem domu ga je Štefan Jurenc nameril 35

cm. Ceste smo tudi prvič te jeseni plužili.

Dne 2. decembra popoldan se je pričel v Rogu na drevju delati žled. Naslednji dan zjutraj je do drugega ovinka le deževalo višje gori pa je žled ostal.

S 1. decembrom je bil invalidsko upokojen Rudi Gorše iz Meniške vasi, roj. leta 1934. K nam je prišel iz straškega tozda. Najprej je bil sekač, voznik kombija in zadnja leta traktorist pri prevozu in delu v drevnici. Skladovnica drv, katere je razpeljal v tem času kupcem po domovih v naši dolini, bi bila precej dolga.

Delavci gradbenega podjetja SCT so 9. decembra odpeljali vse stroje in zapustili gradbišče pod Bazo 20. Kaže, da je večnamenski centralni objekt dograjen. Manjka le še oprema in multivizija. Prav gotovo bo spomladi otvoritev.

Dne 12. decembra smo v suhem vremenu obiskali gradbince, ki delajo pod Kunčem. Prebili so se do polovice 120 metrov dolge cestne povezave z najnarsko cesto. Delajo trije vrtalci, miner in dva strojnika pod vodstvom delovodje Jurečiča.

Istega dne smo bili tudi pri skupini, ki od 6. decembra prebija ovinek v bližini Kaščka na

Červanovi cesti. Pod cesto se je podrla precej dolga in visoka škarpa. Ugotovili smo, da je bolj smotno, če cesto prestavimo. Bolj varna bližnjica bo dolga okoli 120 metrov. Na delovišču delata dva vrtalca, miner in strojnik buldožerist.

Predstavnika Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Jovo Grobovšek in Andrej Hudoklin sta 13. decembra obiskala našo gozdno učno pot in si ogledala naravno in kulturno dediščino ob njej. Pogovarjali smo se tudi o zaščiti razvaline gradu Rožek.

Za leto dni se je od nas poslovil in odšel v JLA naš pripravnik, gozdarski tehnik Mitja Avsenik. Odjavili smo ga 15.

decembra. Upamo, da se bo ogledal s kakšno kartico.

Invalidska komisija je 21. novembra priznala Bariši Pršlju invalidnost I. stopnje in ga upokojila. Imenovani se je že maja 1983 ponesrečil pri delu in je bil ves čas v bolniški. Odjavili smo ga 26. decembra 1988.

Želimo mu, da bi v krogu svoje družine vsestransko okrevaval.

V petek, 16. decembra je osnovna organizacija našega sindikata organizirala silvestrovanje v zdravilišču Dolenjske Toplice. V velikem salonu se je zavrtilo in zabavalo 64 udeležencev. Prireditev je zelo uspešna.

Slavko Klančičar, dipl. inž.

## Črmošnjiške novice

Dne 23. septembra 1988 je delavski svet tozda Gozdarstvo Črmošnjice Juretju Bubnjiču izrekel sklep o prenehanju delovnega razmerja pogojno za eno leto. Pogojni sklep je delavski svet sprejel zato, ker je Bubnjič obljubil pred vsemi člani delavskega sveta, da ne bo več izostajal z dela zaradi prekomernega uživanja alkohola. Vemo pa, da je disciplinska komisija dne 29. avgusta 1988 sklenila, da Bubnjiču preneha delovno razmerje v tozdu. V bodoče bodo morali člani delavskega sveta kot merilo za oceno narejenega prekrška sprejeti satlišče disciplinske komisije in vodstva tozda, ker se ponavadi enaki prekrški ponavljajo pri njih in istih delavcih, sicer je bolje, da se disciplinska komisija ne sestaja in zgublja časa, če se njeni sklepi ne uveljavijo.

Dne 8. avgusta je sekač Maks Trplan sporazumno zapustil naš tozd.

Letos je bilo 10 nezgod pri delu, kar je zaskrbljujoče, ker se število iz leta v leto povečuje.

Na podlagi preventivnih zdravstvenih pregledov v mesecu marcu so bili poslani na invalidsko komisijo štirje delavci: Ivan Hrvat, Pile Davidovič, Sida Hajdič in Jože Poljanc.

Invalidska komisija je predlagala, da se upokojita naša dolgoletna sodelavca Pile Davidovič z dnem 6. decembra in Sida Hajdič z dnem 12. decembra 1988. Obema se zahvaljujemo za njihovo pridno, vestno delo v našem tozdu.

Letos smo zgradili dve cesti:

cesta Dobindol – odd. 117 dolgo 1200 m in  
cesto Suhi vrh – Gače dolgo 500 m.

Obe cesti sta se gradili z investicijskim denarjem, cesta na Gače pa tudi z denarjem tovarne zdravil »Krka« iz Novega mesta.

Inventurna komisija je predlagala za odprodajo naslednja osnovna sredstva: dva traktorja IMT 558 letnika 1978 in 79 ter avtobus iz leta 1978.

Na licitaciji dne 27. decembra 1988 v Straži avtobus ni bil prodan.

V torek, 6. decembra 1988 se je sestel IO OOS in predlagal, da se nudi socialno pomoč Luki Dražetiču, za težko bolnega sina.

V petek, 9. decembra 1988 nas je obiskal gozdarski inšpektor dipl. inž. Jože Kruljac v zvezi s pregledom odkazila za plan 1989, ki bo zmanjšano za 3728 m<sup>3</sup> netto mase.

V ponedeljek, 7. novembra 1988 so poštarji priključili v našem tozdu nove telefonske priključke. Tako bomo imeli v bodoče boljše telefonske zveze kot do sedaj. Na razpolago so štiri številke, ena pa je rezervirana za terminal in računalniško obdelavo podatkov. Te številke so naslednje:

vodja tozd	56-430
centrala	56-192
centrala	56-426
delavski dom	56-423
terminal	56-427

Oktober in novembra so pri nas delali delavci iz tozda Podturn. Posadili so 19657 sadik smreke in opravili 10,50 ha II. redčenja iglavcev v odd. 47 a in 52 a. Za izvršitev teh del so porabili 1737 ur ali 217 dni. Za pomoč pri ureditvi načrta za leto 1988 se delavcem in vodstvu tozda zahvaljujemo.

V petek, 16. decembra 1988 je odšel k vojakom naš zla-

Nadaljevanje na 6. strani

Proizvodnja in odkup do konca decembra 1988

		Tehnika		Prostor.	
		Iglavci	listavcev	les	Skupaj
TOZD NOVO MESTO	načrt. m <sup>3</sup>	4.253	5.255	10.991	20.499
	dosež. m <sup>3</sup>	4.066	5.961	10.615	20.642
	%	96	113	97	101
TOZD STRAŽA	načrt. m <sup>3</sup>	10.085	7.173	9.094	26.352
	dosež. m <sup>3</sup>	10.457	5.171	11.817	27.445
	%	104	72	130	104
TOZD PODTURN	načrt. m <sup>3</sup>	19.550	4.500	8.700	32.750
	dosež. m <sup>3</sup>	24.168	3.148	6.290	33.606
	%	124	70	72	103
TOZD ČRMOŠNJICE	načrt. m <sup>3</sup>	13.175	6.694	9.999	29.868
	dosež. m <sup>3</sup>	13.920	6.013	12.412	32.245
	%	106	90	124	108
TOZD ČRNOMELJ	načrt. m <sup>3</sup>	4.201	2.568	11.631	18.400
	dosež. m <sup>3</sup>	4.377	2.261	11.855	18.493
	%	104	88	102	101
TOK TREBNJE	načrt. m <sup>3</sup>	353	442	1.377	2.172
	dosež. m <sup>3</sup>	394	464	1.109	1.967
	%	112	105	81	91
SKUPAJ DRUŽBENI	načrt. m <sup>3</sup>	51.617	26.632	51.792	130.041
	dosež. m <sup>3</sup>	57.382	23.018	54.098	134.498
	%	111	86	104	103
TOK NOVO MESTO	načrt. m <sup>3</sup>	7.950	13.100	14.950	36.000
	dosež. m <sup>3</sup>	8.573	12.668	9.597	30.838
	%	108	97	64	86
TOK ČRNOMELJ	načrt. m <sup>3</sup>	1.680	11.220	7.100	20.000
	dosež. m <sup>3</sup>	2.003	13.179	3.704	18.886
	%	119	117	52	94
TOK TREBNJE	načrt. m <sup>3</sup>	1.780	4.030	2.925	8.735
	dosež. m <sup>3</sup>	1.709	4.888	1.688	8.285
	%	96	121	58	95
SKUPAJ ZASEBNI	načrt. m <sup>3</sup>	11.410	28.350	24.975	64.735
	dosež. m <sup>3</sup>	12.285	30.735	14.989	58.009
	%	108	108	60	90
SKUPAJ GG	načrt. m <sup>3</sup>	63.027	54.982	76.767	194.776
	dosež. m <sup>3</sup>	69.667	53.753	69.087	192.507
	%	111	98	90	99

PLAN IN ANALIZE

galec drv Anej Fras. Ob službenju vojaškega roka mu želimo veliko uspeha in dobrega počutja.

— 12. decembra 1988 so se preventivne zdravstvene rekreacije udeležili prvi naši delavci. Sindikat je predlagal, da naj bi se preventivne zdravstvene rekreacije v letu 1988 udeležili naslednji delavci: Jože Hrvat, Pero Vukojevič, Ante Erič, Avgust Križe, Albin Šmuk, Jože Poljanc, Franc Zupančič in Jože Medic.

— V letu 1988 smo posekali in spravili 13602 m<sup>3</sup> iglavcev, 14870 m<sup>3</sup> tehnične listavcev in 2876 m<sup>3</sup> drv ter preseglji načrt proizvodnje za 1480 m<sup>3</sup> ali 105 odstotkov.

— Pripravljen je tudi predlog plana proizvodnje za leto 1989, ki bo za 3728 m<sup>3</sup> netto mase manjši kot v letu 1988. Izdelati bomo morali skupno 26140 m<sup>3</sup> vseh gozdnih lesnih sortimentov, od tega 10339 m<sup>3</sup> iglavcev in 15801 m<sup>3</sup> listavcev.

— Ob koncu leta smo obiskali in obdarili tudi naše upokojenice, katerih je trenutno 32.

Alojz Puhar

### Novice iz tozda gozdarstvo Novo mesto

— V letu 1988 so praznovali 50-letnico: Jože Banič, žagar na žagi Pogance, Jure Krampelj, vodja žage Pogance, Franc Kulovic, sekač v revirju Gorjanci in Franc Lipaj, gojitelj v revirju Pendirjevka. Čestitamo jim in kličemo še na mnoga leta!

— Precej starejših delavcev se je lani upokojilo: Rudolf Bratkovič, cestar v Pendirjevki, Stane Bukovec, manipulant na skladišču v Birčni vasi, Polde Cvelbar, manipulant na žagi Pogance, Franc Povše, vodja odprave, Janez Kos, sekač v Pendirjevki, Marija Markelj, delavka pri gojenju iz Zbur, Tone Žagar, sekač v revirju Struga, Miha Žagar, žagar na žagi Pogance in Jože Gašperič, delavec na skladišču Birčna vas.

— Vojaški rok sta odslužila Sandi Kavšček, rev. gozdar na Ruperč vrhu in Anton Žagar, sekač v revirju Hmeljniki.

— Iz pregleda upokojenih in novo prispelih delavcev vidimo, da se je naša skupnost zmanjšala za sedem članov in trenutno šteje 84 zaposlenih.

— V četrtek, 29. decembra smo se srečali z upokojenci. Srečanja se je udeležilo več kot 40 upokojenih delavcev tozda.

Mirko Bajt

## Novice iz tozda gozdarstvo Črnomelj

### Upokojili so se:

V tozdu gozdarstvo Črnomelj je starostna razporeditev zaposlenih za našo panogo dokaj neugodna. Povprečna starost zaposlenih se giblje med 44 in 45 let. Razumljivo je, da zato sodelavci zapuščajo redno delovno razmerje. Do decembra so se upokojili štirje sodelavci, do konca leta pa še dva.

### Franjo Dražetič

Pri nas je bil kot sekač in pozneje kot gojitelj zaposlen od leta 1969. Delal je v revirju Planina. Zadnjih pet let ga je spremljala bolezen, ki ga je prisilila v invalidsko upokojevitve.

### Ivan Rožič



Kot sekač in pozneje kot miner, je Žan delal z nami 23 let. Pred tem pa je že kot mlad fantič spravljal les s

konji. Tudi njemu so zadnja leta tako pešale moči, da je moral odložiti minersko torbo in odslej se bo več družil z vnučki in družino.

### Franc Petrovčič



France je nabral skoraj 31 sekaških let. Nabral pa si je tudi revme in drugih nadlog, ki so mu onemogočile nadaljevati z marljivim delom. Za sprostitev pa ima še dovolj opravil okrog hiše in hleva.

### Anton Klepec

Tone je četrtoletja delal kot nakladalec, voznik Volva in manipulant na odpravnem skladišču v rednem delovnem razmerju. Malo manj časa pa je delal pri nakladanju lesa v



Gradacu, ko je ista delovna skupina nakladala vagona za Kmetijske zadruge Štrekljavec, Črešnjevce, Gradac in Metlika. Delo je bilo le ročno na klic »ho-ruk« pa vendar so na leto naložili prek 6.000 m<sup>3</sup> lesa. Tudi ta krepitev mišičevja je pomagala, da se je Tone razvil v silaka, ki se meri na cente. Kupci so na odpravnem skladišču takoj pogrešili njegovo mogočo postavo, sodelavci pa pogrešajo njegovo stalno dobro voljo. Vedno je našel domislico, s katero je spravljal sebe in okolico v dobro voljo in smeh. Tudi njemu zadnje čase nagaja zdravje, kar ga je prisililo v pokoj.

Vsem našim dosedanjim sodelavcem se zahvaljujemo za njihov prispevek pri skupnem delu in jim želimo še čimveč prijetnih in zdravih let v družinskem krogu.

Tone Fabjan

### TOK Novo mesto

Pod Miklavžem na Gorjancih poteka spravilo z urusom tozda Novo mesto. To je prvi primer takega spravila v toku, saj se lastniki doslej za tak način zaradi velikih stroškov niso odločali. Posekani sta 2 liniji (okrog 700 m<sup>3</sup>). V letošnjem letu pa nameravamo v tem predelu nadaljevati spravilo z žičnico. Kvaliteta sortimentov je zaradi prestarelosti sestojev in proženja v preteklosti podpovprečna.

Veliki stroški odprave lesa iz skladišč močno obremenjujejo uspešnost poslovanja toka. Prizadevanje delavcev in lastnikov, da bi oddali čimveč lesa direktno kupcem, ni prineslo pričakovanih učinkov. V letu 1988 smo od 31.667 m<sup>3</sup> blagovne proizvodnje poslali direktno kupcem le 15.677 m<sup>3</sup> ali 50 odst. lesa. Prizadevati si moramo še naprej.

Izgube prinašajo tudi prevozi na daljše relacije (Brest, Djuro Salaj) zaradi neusklenosti internega in eksternega cenika prevozov. Zato bo pristojna služba v letu 1989 cenike uskladila.

V toku se je v 2 letih zvrstilo pet pripravnikov gozdarskih tehnikov. Štirje so uspešno opravili strokovni izpit, eden pa še opravlja pripravniški staž. Glavna pripomba izpitne komisije na izpitu je bila, da so bili premalo seznanjeni z gozdno proizvodnjo, t. j. s sečnjo in spravlilom. Zaradi specifičnosti gospodarjenja v zasebnem sektorju bi kazalo v bodoče, da pripravniki določen čas preživijo v tozdu.

Na območju toka vozijo gozdne lesne sortimente lastnikom 2 do 3 zasebni avtoprevozniki, ki so razumljivo močno konkurenčni tovornjakom TG. Lastnikom cenejšega odvoza ne moremo in

ne smemo osporavati. Smotno bi jih bilo pritegniti v organiziran odvoz in z njimi reso računati tudi pri načrtovanju te faze proizvodnje v bodoče. Tak primer verjetno ni samo v toku Novo mesto.

Vse več se pojavlja vprašanje s prevozi strokovnjakov (tehnikov in revirnih vodij) na terenu. Tozdi zaradi organiziranih prevozov tega ne občutijo v taki meri. Revirnih vodij je 18 s povprečnim revirjem 1.500 ha, službenih vozil pa je trenutno 5 (Fiat 750 povprečno starih 6 let). Kilometrini danes in na naših makadamskih cestah ni ravno zanimiva. Vsled tega smo se dogovorili za nabavo mopedov za poletne mesece. V kolikor bo investicija sprejeta, bi kazalo načrtovati čim bolj smotno uporabo le-teh. Po našem mnenju bo stiska ublažena ob istočasni pocenitvi prevozov.

Radovan Lapanje, dipl. inž.

# Kraljica Roga ponovno izmerjena

V bližini nekdanje roške železnice, danes pa gozdne ceste, v odd. 15, gozdnogospodarske enote Črmošnjice, stoji mogočna, znamenita, gozdarjem dobro poznana jelka, med najmočnejšimi in najznamenitejšimi drevesi v Sloveniji. Gotovo je eden najstarejših živih osebkov na tem področju in priča 250-letne zgodovine Roga. Opazovala in doživljala je življenje v bivših okoliških vasch, doživljala vojne vihre, spremljala gospodarjenje in delo v gozdovih, vedno pa se bala za svoj obstoj. Njena mogočna pojava je bila na

srečo le toliko ugledna, da je premagala apetit po lesu in »trofeji«.

Prve zanesljive podatke o njenih razsežnostih so dale meritve leta 1968, ponovno je bila izmerjena leta 1977 in v jeseni 1987. To delo je vodil profesor Sgerm v sodelovanju z gozdarji tozda. Vsa merjenja so bila izvršena po enaki metodologiji, zato so podatki med seboj primerljivi in dajejo zanesljivost pri analizah razvoja drevesa. Tabela prikazuje osnovne podatke vseh merenj:

Razsežnosti	leto 1968	leto 1977	leto 1987
Obseg	5,623 m	5,800 m	5,930 m
Premer	1,7063 m	1,7658 m	1,8093 m
Višina	41,70 m	42,70 m	44,30 m
Drevnina	33,2067 m <sup>3</sup>	36,4119 m <sup>3</sup>	39,665 m <sup>3</sup>
let. viš. prir.	0,125 m	0,145 m	
let. deb. prir.	0,7437 m	0,3954 m	
starost	230 let	239 let	249 let



Profesor Franjo Sgerm ob najdebelejši jelki v odd. 15, revir Resa, GO Črmošnjice po merjenju 11. sept. 1987. (Foto I. Plut).

Nova merjenja so pokazala, da jelka še živi in raste v višino in šir. Krošnja je globoka (zajema 79 odst. višine drevesa) in zaenkrat še vitalna. Upajmo, da je splošno umiranje jelke ne bo prizadelo. V Sloveniji je trenutno na drugem mestu za Maroltovo jelko. Zaradi svoje debeline pa jo lahko upravičeno imenujemo »kraljico Roga«.

Želimo ji še veliko zdravih let in uvrstitev na vrh mogočnih slovenskih jelk.

Ivan Plut, dipl. inženir

## Nova gozdna cesta na Gorjancih (Vahta-Kapa)

Pobočje Gorjancev med cesto Novo mesto-Metlika in Hrvaško mejo je bilo dosedaj prometno neodprto. Približno 200 zasebnih in 200 hektarov družbenih gozdov je bilo skoraj nedostopnih. Posamezni gozdni posestniki so spravljalni les za domačo porabo po slabih strmih vlakih dolgih 2 in več km. Družbeni gozdovi ležijo skupaj nad vasjo Popoviči. Gozdnogospodarski načrt že za dve ureditveni razdobji določa pogojni etat v družbenih gozdovih. Z načrtovalci smo iskali možnosti za gradnjo gozdne ceste, ki bo odprla to področje. Sprejeta je bila odločitev, da se cesta gradi od odcepa na Vahti v smeri Kote 741 – imenovane Kapa. Cesta je tako na vsej dolžini trase produktivna. Dolžina trase je 3.701 m. Gradnja je opravljena v letu 1987 in 1988. Stroški gradnje so znašali 21.978.479 din/km ali skupno 81.342.352 din. V družbenih gozdovih dosedaj v tem kompleksu nismo opravljali

## HUMOR

Osebnih dohodek in pomirjevalne tablete.

Na prvem letošnjem strokovnem kolegiju je bila glavna točka dnevnega reda v zvezi s prenizkimi osebnimi dohodki. Direktor inženir Petrič je dolgo govoril, kako bomo sredi januarja izplačali minimalno razliko iz preteklega leta in predvideni pridužim za letos.

»Upam, da bodo tako delavci lažje preživeli predolgi mesec januar,« je končal.

Inž. Žunič je hitro vskočil: »Direktor, kar enostavno povej, da je to pomirjevalna tableta.«

Inž. Danilo Kure pa je dodal: »Ampak, jaz jemljem pomirjevalne tablete večkrat in ne samo enkrat ali dvakrat na leto.«

Slišal in zapisal:  
Slavko Klančičar, dipl. inž.

nobnih gozdarskih opravil, podobno tudi ne v zasebnih gozdovih. V družbenih gozdovih bomo letos in prihodnje leto posekali okoli 4.000 m<sup>3</sup> bukove in začeli z gozdnogojitvenimi deli.

Cesta odpira gozdove SRS, možno pa je nadaljevanje gradnje po območju GG Karlovac, ki ima v okolici Radatovičev in Doljan neodprte gozdne predele.

Cesta odpira tudi spominsko področje NOB Gorjanci-Žumberak.

Tone Fabjan

## Izdelava skodel v Podturnu

### (Pridobili smo nove koristne skušnje)

Po podpisu pogodbe novembra lani o izdelavi 50.000 skodel, smo takoj začeli z zbiranjem primerne jelovine. Izbrati primeren les za cepljenje oziroma kalanje ni enostavno. Pri tem so nam pomagali predvsem starejši delavci, ki imajo več izkušenj. Če je izbran primeren les, je izkoristek boljši in kalanje je lažje. Približno polovico potrebne lesa smo izbrali na sečiščih iz že posekanega lesa, drugo polovico smo morali posebej izbrati na stoječem drevju po oddelkih na večji površini, kar je povzročilo tudi večje stroške poseka in spravila.

Ko je les bil pripravljen, smo začeli z delom. Dogovorjeno je bilo, da bo izdelovalo skodel 8 delavcev, eden pri pripravi, beljenju in prežagovanju hlodovine, ostali pri izdelovanju skodel. Razsežnosti skodel so bile naslednje: dolžina 80 cm, širina 8 – 14 odvisno od debeline hlodovine. Norma za 8 ur na delavca je bila 270 skodel. Iz 49 m<sup>3</sup> lesa jelke smo izdelali

61.431 skodel (50735 – 80 cm, 5638 – 60 cm in 5058 – 50 cm), ali 1254 skodel iz kubika lesa, kar je zelo dober izkoristek. Po dosedanjih izkušnjah smo iz enega kubičnega metra lesa izdelali približno tisoč skodel. Pri izdelavi skodel sredina hloda ni primerna za kalanje, tako pri izdelavi dobimo še nekaj celuloznega lesa oziroma lesa za kurjavo (trsk). V našem primeru smo poleg 61431 skodel, iz 49 m<sup>3</sup> lesa dobili še 12 m<sup>3</sup> jelove celuloze in okoli 8 m<sup>3</sup> drobnega lesa za kurjavo. Če je les pravilno izbran je izkoristek boljši in odpadka je manj. Omenjeno količino skodel (61431) smo izdelali v 1692 urah, ali 290 skodel na dan na posameznika, to je v primerjavi z načrtovano količino (270) 107 odstotkov.

Iz navedenega lahko ugotovimo, da smo delali dobro, kljub temu, da pri izbiri primerne lesa za skodel in sami izdelavi nismo imeli veliko izkušenj. Če k temu dodamo še, da smo s tem zagotovili delo osmim delavcem tudi v slabem vremenu, je sprejem naročila o izdelavi skodel toliko bolj opravičljiv.

Niko Goleš, dipl. inž. gozd.

# Zanimiv delavnik gozdarskega pripravnika

Po programu pripravnštva so predpisane tudi naloge, ki jih je pripravnik dolžan opraviti pri tozdu Transport in gradnje.

V Straži sem spoznaval dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo zaposleni v tem tozdu. Njihovo delo ni samo transport lesa ter gradnja gozdnih cest, temveč upravljajo tudi s peskokopom v Soteski, skladiščem ter servisom za motorne žage.

Po tednu dni opravljanja nalog v tozdu TG, me je šofer obvestil o zelo debeli bukovini, ki jo bo vozil za Novoles. To me je zanimalo in zato sem prosil vodjo tozda TG inženirja Danila Kureta, če si grem lahko to ogledat. Zanimalo je tudi njega, zato je določil še šoferja Ovnik in skupaj smo odšli po hlovino.

Odpeljali smo se v Strašni jarek, ki je pod upravo OOUR za izkoriščanje gozdov (IŠ) Zagreb, delovne enote (RJ) Karlovac.

Na obračališču nas je pričakal delovodja delovne enote Karlovac, Zdravko Bastašič.

Prijazni gozdar nas je pripeljal do debele hlovine, ki je ležala ob cesti. Bukve so bile res debele in neverjetno zdrave. Ko je delovodja izmeril dolžino in debelino, meril je zaradi slabše kakovosti na tanjšem koncu, je dovolil šoferju Ovniku naj začne z nalažanjem.

Tu pa so nastale težave. Gra-

bež nakladalne naprave ni mogel objeti debelega hloda!

Na pomoč mu je priskočil Markovič, ki ima večji grabež in močnejše dvigalo. Skupaj sta hlood prijela na enem koncu ter ga naslonila na tovornjak. Nato sta oba prijela zadaj ter ga le s težavo naložila.

Na tovornjaku je bil šele prvi hlood, a sedaj sta voznika vsaj

vedela kako delati z debelo hlovino. Po enakem postopku sta naložila še druge. Marsikateri hlood je zdrsnil na tla, toda šoferja sta bila vztrajna. Z vztrajnostjo in velikim naporom, večkrat na meji največje zmogljivosti nakladalne naprave, sta naposled le naložila oba kamiona.

O prostornini in velikosti hloodov vam lahko povedo naslednje številke:

Ovnikov tovornjak:

l (m)	d <sub>1</sub> (cm)	d <sub>2</sub> (cm)	d <sub>3</sub> (cm)	V <sub>1</sub> (m <sup>3</sup> )	V <sub>2</sub> (m <sup>3</sup> )
6,00 m	92 cm	113 cm	121 cm	3,99 m <sup>3</sup>	6,01 m <sup>3</sup>
4,30 m	100 cm	117 cm	134 cm	3,38 m <sup>3</sup>	4,62 m <sup>3</sup>
2,90 m	108 cm	134 cm	160 cm	2,66 m <sup>3</sup>	4,08 m <sup>3</sup>
				10,03 m <sup>3</sup>	14,71 m <sup>3</sup>

Markovičev tovornjak:

l (m)	d <sub>1</sub> (cm)	d <sub>2</sub> (cm)	d <sub>3</sub> (cm)	V <sub>1</sub> (m <sup>3</sup> )	V <sub>2</sub> (m <sup>3</sup> )
4,30 m	110 cm	117 cm	125 cm	4,09 m <sup>3</sup>	4,62 m <sup>3</sup>
4,80 (4,3) m	90 cm	100 cm	110 cm	2,99 m <sup>3</sup>	3,68 m <sup>3</sup>
3,20 m	110 cm	122 cm	134 cm	3,04 m <sup>3</sup>	3,74 m <sup>3</sup>
4,30 (3,30) m	91 cm	108 cm	124 cm	2,79 m <sup>3</sup>	3,93 m <sup>3</sup>
				12,91 m <sup>3</sup>	15,87 m <sup>3</sup>

legenda: l = dolžina  
d<sub>1</sub> = premer na tanjšem koncu  
d<sub>2</sub> = premer na sredini  
d<sub>3</sub> = premer na debelejšem koncu  
V<sub>1</sub> = prostornina, prevzeta za Novoles  
V<sub>2</sub> = dejanska prostornina debel



Pri nakladanju izredno debele hlovine sta si morala voznika tovornjakov pomagati z obema dvigalom (Foto R. Nedanovski).

Hlovino za luščenje smo peljali k Novolesu.

S štetjem letnic sem ugotovil, da gre za drevesa stara 190–200 let. Drevesa so bila visoka od 50 do 60 m. Posekali so jih delavci delovne enote Karlovac, ki so tudi prožili debela na kamionsko cesto.

Da so bila debela res debela, so mi govorili obrabi mimoidočih ljudi, ki so z zanimanjem gledali ene zadnjih orjakov gozda!

Fotografije in besedilo:

Robert Nedanovski,

prilavnik pri toku

Gozdarstvo Novo mesto,

mentor: Vlado Pavec, dipl. inž. (ml.)

## Srce bom odklenil

*Nekoč, ko bom star  
in čas ne bo*

*več moj gospodar,*

*srce bom odklenil*

*in vse zapisal:*

*o tem in onem,*

*o malih*

*in skromnih ljudeh,*

*o tisočeri rečeh,*

*kar čas bi izbrisal.*

*Še vas, ki ste kdaj*

*z menoj drugovali,*

*hodili isto pot*

*in tiste, ki radi*

*so v nič me dajali*

*bom vtaknil not,*

*da bomo si bot.*

*Slavko Klančičar, dipl. inž.*

## Prigode od vsepovsod

Na sestankih, kjer se srečaš z gozdarji iz drugih GG-jev izveš ob strokovnih zadevah vedno tudi kakšno šaljivo prigodo. Nič drugače ni bilo na seji pododbora za gozdne učne poti konec oktobra pred jamo Pekel v Savinjski dolini.

Slovenjgrađčan Andrej, ki nas že dalj časa zalaga z domisljicami in šaljivimi pripetljaji, je povedal na svoj zanimiv način tudi to, kako je nekoč popeljal skupino otrok nad dolino smrti v Žerjavu. Obrazložil jim je, da je prav na tem mestu, kjer je sedaj samo golo kamenje nekoč bila zelena planina in velika kmetija. Mnogi v dolini so dobivali mleko prav od tod. Prepričan, da so prav dojeli vso tragedijo okolja in kmeta, jih je vprašal, če jih še kaj zanima. Pa se oglasi neki pobič:

»Kako pa je tisti kmet dobil krave sem gor?«

x x x

Predsednik pododbora in domačin Vlado pa je precej časa namenil izkušnjam pri vodenju po poti. Rekel pa je tudi tole:

»Mladina je ponavadi zelo glasna in jih komaj dohajaš. Nekoč sem pa vodil skupino, ki je bila neverjetno tiho in pri miru. Zadovoljen pričnem z razlago, ko zapazim, da imajo vsi slušalke na ušesih in prižgane WAL-KMAN-e.«

Slavko Klančičar, dipl. inž.



## Nadaljevanko so snemali tudi v Podturnu

Televizija Ljubljana je skupaj s televizijo iz Prage lani posnela nadaljevanko v treh delih o življenju gozdarja in izumitelja ladijskega vijaka Josefa Resslera. Po narodnosti je bil Čeh. Kot je znano, je sredi preteklega stoletja služboval tudi v Pleterjih in na našem Krasu. O tem govori spominska plošča na kartuziji.

Televizijci so želeli posneti pri nas kader s tipično dolensko

sekali les za jambore.

Dogovorjeno je bilo, da bodo pri nas snemali le en dan. Toda glejte, ko sem se naslednjega dne okoli poldneva vrnil iz nekega sestanka, sem pred upravo spet zagledal dobro znani televizijski avtobus. Cela ekipa se je torej vrnila. Povedali so mi, da se je zaradi dobrih delovnih razmer in zelo ustrezne okolice, režiser odločil posneti še nekaj nadalj-

njih prizorov. Enega so posneli kar pred upravo tozda. In tako smo lahko opazovali, kako se je Ressel – prav na našem dvorišču poslovil, sedel v kočijo in se odpeljal...

Videti je, da imajo televizijski ljudje nas gozdarje zelo radi. Tudi Resslerovo svadbo so namreč pred tem posneli kar v odprti jedilnici našega počitniškega doma v Novigradu.

Nadaljevanko z delovnim naslovom »Bronasti vojak« naj bi predvajali predvidoma v začetku letošnjega leta. Kar se nas tiče, vem, da je ne bomo zamudili.

Slavko Klančičar, dipl. inž.



Težko jih boste prepoznali. Skupina Podturnčanov v oblačilih in z orodjem sekačev izpred 150 let, na mestu snemanja. (Foto B. Miklič, tekst S. Klančičar).

pokrajino v ozadju. Skupaj smo našli mesto snemanja na jasi ob začetku stare ramposke ceste.

In tako je bila 9. marca lani, že navsezgodaj zjutraj, na naši upravi prava norišnica. Jedilnica se je spremenila v skladišče in garderobo, maskerke so imele obilo dela, po dvorišču pa so hodili čudni ljudje v kožuhih in z nenavadnimi pokrivali. Težko si v njih, med od drugod pripeljanimi statisti, prepoznal tudi nekaj naših sodelavcev.

Potem se je vsa zadeva preselila na teren. Lahko rečem, da so bili, vsaj za nas, glavne zvezde tega dne naši vozniki pri spravlilu lesa. Nič kolikokrat so morali s svojimi konji »paradirati« mimo kamere, saj režiser Jiri Sequens ni bil hitro zadovoljen. Posneli so razgovor med Resslerom in njegovim sodelavcem prav tako gozdarjem, Burgerjem. V kadru pa so bili ves čas tudi sekači, ki so

## Izobraževanje lastnikov gozdov v GGE Žužemberk

V petek, 11. novembra smo v toku Gozdarstvo Novo mesto, v sodelovanju s centrom za izobraževanje pri GG Novo mesto, v GGE Žužemberk pripravili izobraževanje lastnikov gozdov. Vodja in glavni organizator tečaja je bil revirni gozdar revirja Šmihel, Jože Šenica. Izobraževanja se je udeležilo 19 kmetov – lastnikov gozdov, iz centra za izobraževanje pa sta prišla vodja centra Tone Kruh in inštruktor Ivan Turk.

Program se je odvijal v vnaprej

pripravljenem sečišču v k. o. Reber, odd. 14 a. Inštruktorja sta kmete najprej poučila o pravilni pripravi motorne žage za delo, nato sta pokazala podiranje, kleščenje in krojenje. Vsa opravila so nato kmetje izvedli tudi sami. Seminar se je končal ob tobornem ognju, za boljše razpoloženje sta poskrbela pečen krompir in domače vinice.

Pri Jožetu je seminar uspel, sedaj so na vrsti še drugi revirni, da sledijo lepemu zgledu.

Borut Tavčar, dipl. inž.

Delavski svet Gozdnega gospodarstva Novo mesto je na seji, ki je bila v novembru 1988, izrekel

## IVANU ŠIMCU

iz tozda »Gozdarstvo« Straža pismeno zahvalo za 55 krat podarjeno kri v človekoljubne namene. Zahvalo mu je izročila predstavnica DSSS GG Novo mesto ob dnevu krvodajalec na priložnostni svečanosti, ki jo vsako leto organizira Občinski odbor rdečega križa Novo mesto.

## Stane Zupančič

Dne 22. avgusta 1988 nas je vse presenetila novica, da je nenadoma umrl naš sodelavec na odpravnem skladišču tozda »Gozdarstvo« Črnomelj, Stane Zupančič. Še posebno nas je ta vest presenetila, ker je bil Stane star komaj 34 let ter je do zadnjega dne marljivo delal.

Ko je odslužil leta 1974 vojaški rok se je zaposlil pri nas. Ker smo imeli na odpravnem skladišču najmanj mladih moči, smo ga razporedili v to delovno skupino. Mirnega in marljivega ga je skupina hitro vzela za svojega, dobro pa se je kmalu v okolju počutil tudi Stane. Opravil je potrebne tečaje ter je po potrebi tudi sekal in opravljal gozdnogojitvena dela. Kot marljivega delavca so ga rade sprejemale v skupinsko delo vse skupine. Delaven je bil tudi doma. Pridno je pomagal poleg stare graditi novo stanovanjsko hišo. Časa za ustanovitev lastne družine še ni imel. Pri rednem zdravniškem pregledu pa je že pred štirimi leti bilo zabeleženo, da so opaženi pojavi, ki bi lahko pričeli vplivati na njegovo zdravje. Stane kot močan mlad fant na to ni bil posebnostno pozoren. Črv pa je glodal dalje in pričele so se bolečine, ki jih je Stane jemal kot sestavni del življenja. Z vaščani, med katerimi je bil priljubljen, s svojci in prijatelji smo ga pospremili v zadnji dom na pokopališču v Kloštru. Zadnji dom leži na robu gozdov, ki mu bodo s svojo melodijo krajšali večni počitek.

V našem spominu bo ostal kot vesten delavec in dober tovariš.

Tone Fabjan

# O zeleni škotski trati in še o čem

Na zadnjem sestanku delovne skupine vsaka gozdna učilna, ki jo vodi dr. Dušan Mlinšek, in je bil v novembru na gozdarski fakulteti v Ljubljani, je eden od udeležencev kazal diapozitive z naše ekskurzije na Škotskem. Pri obujanju spominov sem se spomnil še nekaterih zanimivosti.

Po obisku raziskovalnega inštituta sredi parka smo se odpravili peš v bližnje gostišče na kosilo. Najprej smo hodili po asfaltu potem pa je naš vodnik, domačin, zavil kar po bližnjici čez trato. Za hip nam je zaostal korak in spogledali smo se. Pa le niso ti Škotje tako redoljubni kot se delajo. Spomnili smo se napisov po naših parkih: Ne hodí po travi; Hoja in ježa prepovedani itd. Saj je vendar neupoštevanje tega nekulturno ravnanje.

Enemu od naših žilica ni dala miru, pa je povprašal, če to ni prepovedano. Sedaj je bil Škot tisti, ki je naredil začuden obraz. »Zelene trate v parkih so vendar za to, da ljudje hodijo po njih,« je pribil.

Na isti trati z nizko košeno, čvrsto trato smo potem videli še igrišča za tenis in cricket. Tudi kosilnico smo o pazovali pri delu. Kosili so tako nizko travo kot ostaja pri meni doma takoj po košnji. Trata je bila torej skrbno negovana in je izredno prijetno učinkovala. Predstavljajte si na njej še nekaj živoredečih štirimetrskih rododendronov in posame-

zne zelo debele hraste z zelo dolgimi vejami kot iz časov Robin Hooda. Prav s takih dreves se v filmih spuščajo junaki iz Scherwoodskega gozda. Vse to skupaj daje pravo podobo britanskega parka.

Zaradi številnih šal, ki krožijo po svetu o njih, veljajo Škoti za skopuhe. Toda v to sedaj nisem preveč prepričan. Morda so le bolj preudarni kot na primer naši Gorenjci.

Na razstavi v Glasgowu sem na primer videl vodnjak, v katerega so obiskovalci zmetali neverjetno veliko kovancev. In to ne samo tistih bakrenih za en ali dva penija.

Na avtobusnem postajališču v predmestju Edinburgha se je neki naš kolega z dobrimi očmi kar nekajkrat sklonil in pobral kovanec za 2 penija. Meni pa je v avtobusu, za mano sedeči možakar prav pod nogami pobral papirnati funt. Seveda je poprej prijazno povprašal, če ni slučajno moj. Škoda, saj bi se meni veliko bolj izplačalo stegniti roko. Funt je ta hip vreden 8.300 din, ko boste to prečitali pa še kaj več.

V soboto so bili gostinski lokali še ob polnoči nabito polni. Jedlo in pilo se je, kot da bi prodali občino. Tisti, ki so tam gledali na vsak peni smo bili mi.

Škoti pravijo, da so si tiste šale o njih izmislili njihovi dobri sosedje Angleži.

Slavko Klančičar, dipl. inž.

## Vesele iz gozdarskih logov

### Inšpektorska

Zgodba se je primerila še v časih, ko gozdarji še nismo bili oboroženi z značko in izkaznico gozdnega nadzornika.

Občinski inšpektor in odgovorni za izkoriščanje gozdov iz gozdarske temeljne organizacije sta se nepričakovano pojavila na neki zasebni žagi. Lastnik žage, precej nasršen, je med drugim tudi navrgel: »Seveda, sedaj bi bil že vsak k... rad inšpektor.«

Po odhodu pa pravi predstavnik temeljne organizacije kolegu: »Ne vem, kako da si tako mirno prenesel, ko naju je tako grdo žalil?«

Mene? Jaz imam izkaznico! S tistimi besedami je mislil samo tebe!« se je odrezal inšpektor.

### Poljšji lov

Pred leti smo si člani dita oglevali gozdove v Rogu ravno v času lova na polhe. Skupina kolegov je tako prišla do nekega skaloja in v tleh zagledala sumljivo luknjo. Domačin v revirju, Božo, je tako strokovno ugotovil: »Če jaz kaj vem, so tu notri polhi.«

In da bi se pred kolegi izkazal, je kar z golo roko segel globoko v luknjo. Ostali so z zanimanjem čakali, če bo kaj privlekel na dan. Naenkrat pa je Božo prebledel in od groze kriknil. Tudi opazovalci so otrpnili prepričani, da ga je polh ugriznil v prste. Tedaj pa se prav mirno oglasi kolega, ki je na drugi strani tudi nekaj stikal po tistem kamenju: »Kaj pa vpiješ! To sem te le jaz zgrabil za roko.«

### Neizprosna zdravnica

Neki naš sodelavec ima že dolgo časa težave s hrbtenico. Za vse ostale so letošnji izvidi sistematičnega zdravstvenega pregleda s priporočili za rekreacijo že prišli, le njegovega ni bilo. Zato ga je šel kar sam iskat na dispanzer za medicino dela. Neko jutro mi je tako pred odhodom na delo izročil zaprto ovojnico. Videč njegov zadovoljni obraz mu rečem:

»Kot kaže že veste, kaj tu notri piše?«

»Vem, vem, mi je že zdravnica kar v obraz povedala, da bom moral v Šmarješke Toplice na rekreacijo.«

Slavko Klančičar, dipl. inž.

Socialistična republika Slovenija  
SKUPŠČINA OBČINE NOVO MESTO  
Odbor za sodelovanje s pobratenimi  
in prijateljskimi občinami

Odbor za sodelovanje s pobratenimi in prijateljskimi mesti je na svoji 5. seji dne 26. decembra 1988 v zvezi z obravnavo sodelovanja s pobratenimi in prijateljskimi mesti Bihač, Leskovac, Hercegnovi in Langenhagen (ZRN) sprejel naslednji

### Priporočili:

1. Regionalna radijska postaja, Dolenjski list in tovarniška glasila naj pretehtajo možnost o uvedbi rubrik, koticov ali drugih oblik posredovanja informacije, s katerimi bi seznanjali naše občane tako s sodelovanjem naše občine s prijateljskimi in pobratenimi občinami in mesti, kot tudi s samim življenjem in delom občanov v pobratenih in prijateljskih občinah in mestih.
2. V naših delegacijah, ki obiskujejo pobratene in prijateljske občine in mesta, naj sodelujejo tudi novinarji regionalne radijske postaje ali Dolenjskega lista.

Predsednik  
Franci Šali

## Pripomba urednika

S posebnim zadovoljstvom objavljamo dopis gozdarskega pripravnika Roberta Nedanovskega. Skrbno opazovanje vsega kar je in se dogaja v gozdu, je za dobro delo gozdarja najtrdnější temelj. Iz množice na videz drobnih spoznanj so zgrajena tudi najpomembnejša znanstvena dognanja. Še posebej velja to za gozdarstvo, ki preučuje zapletene odnose med živo in neživo naravo, kjer je razvoj počasen, ne skokovit, po drobcenih korakih, ki zahtevajo vztrajno, dolgotrajno in skrbno opazovanje.

Vabim vse pripravnike in zlasti mlade gozdarje, ki začenjajo s svojim delom v stroki, da hodijo po gozdu z odprtimi očmi in si svoja opažanja skrbno zapisujejo v dnevnik. Službovali boste še 30-40 let, z zapiski pa je enako kot z vinom. Starejši so, več so vredni. Vaše načelo naj bo, da je pomembno vse, kar se v gozdu dogaja. Zrno (droben zapisek) do zrna pogača (znanstvena dognanja), kamen do kamna palača.

In zdaj še pripomba k podatku o višini dreves. Nedanovski piše, da so bile bukke visoke od 50 do 60 metrov. Na skladišču, kjer so debela že razžagana, je težko sklepati o višini drevesa.

Izkušnje nas učijo, da približnim ocenitvam ne smemo preveč verjeti. Ljudje iz navdušenja radi pretiravajo zlasti takrat, ko so drevesa na zgornji meji običajnih mer. Zato bomo o tem podatku dvomili, dokler ne dobimo zanesljivejšega.

Profesor dr. Marijan Kotar v svojem članku najvišja drevesa – pripomoček pri opredeljevanju ciljev v 9. št. Gozdarskega vestnika takole piše o najvišji doseženi izmerjeni bukvi iz naše Soteske: »Višina 45,96 metrov pri bukvi je verjetno tudi svetovni rekord, saj vse dosedanje donosne tablice navajajo za zgornjo višino le vrednosti pod 42 m.«

Ko sem pred desetletji urejal gozdove, (koliko milijonov kubičnih metrov lesa smo že posekali od takrat), sem prosil gozdarje, da ob vsaki sečnji izmerijo dolžino nekaj podrtih dreves, da bi tako prišli ob veliki množici do zanesljivejših podatkov za sestavljanje višinskih krivulj in deblovc. Ob malenkostnih naporih bi doslej imeli grmado zanesljivih podatkov. Toda prošnja je šla mimo ušes in tako smo šele sedaj po 43 letih sečenj našli najvišjo bukev. Zato smo lahko toliko bolj zadovoljni s Stražani in prof. dr. Kotarjem, ki so vendarle obrnili našo pozornost na častljivo bukev, ki je mati dolenjskih gozdov.

  
DOLENJSKI GOZDAR

Glasilo izdaja delavski svet gozdnega gospodarstva Novo mesto – Odgovorni urednik ing. Janez Penca. Uredniški odbor: Mirko Bajt, Franc Bartolj, Tone Fabjan, ing. Jože Falkner, ing. Slavko Klančičar, Janez Blažič, dipl. ing., Matija Mazovec, ing. Jernej Piškur, Janez Šebenik, Abgelbert Tesari.

Izhaja enkrat na mesec v 900 izvodih. – Uredništvo: Novo mesto, Gubčeva 15 – Grafična priprava in tisk Tiskarna Novo mesto.